

GARABONCIÁS

1967

LIDÉRCNYOMÁS

Valamerről, valahonnan,
felhők felől vagy föld alól,
csillagtalan csillagokról,
kénszagú szakadékokból
árad, árad, árad, árad
valami végzetes és vak,
riadt s riasztó rezesbanda,
rémült s rémítő rezesbanda,
gyáva és vad rezesbanda
holtta hidegítő hangja –
s éjjel-nappal, nappal-éjjel
dobhártyámon dobol a nagydob:
tatamtam, tatamtam, tatamtam.

Hallom, holtan is hallanám,
hallom hideglelős hangját,
éjjeleim élesíti,
álmaim álmatlanítja,
nappalaim naptalanítja,
szavaim szúróssá csiszolja,
sűrű szélbe szerteszórja –
s éjjel-nappal, nappal-éjjel
dobhártyámon dobol a nagydob:
tatamtam, tatamtam, tatamtam.

S fújják, fújják, fújják, fújják,
trombiták teli torokból,
kürtök kongva, klarinétok
sikoltozva, sápítózva;
fuvolát feszes pofával
fúva fű fáradt fülembé
ördögök ördögös öreganyja,
s éjjel-nappal, nappal-éjjel
dobhártyámon dobol a nagydob:
tatamtam, tatamtam, tatamtam.

Fújják, fáradhatatlanul,
oboák olcsó késpengehangon,
fagottok füledt fahangon,
s cintányérok csörrenése
széles szárnyal száll a szélben,

felhőszárnyon, elfakítva
napfényt, holdfényt és csillagfényt,
s éjjel-nappal, nappal-éjjel
dobhártyámon dobol a nagydob:
tatamtam, tatamtam, tatamtam.

Hallom, holtan is hallanám,
hallom hideglelés hangjuk,
éjjeleim élesíti,
álmaim álmatlanítja,
nappalaim naptalanítja,
szavaim szúróssá csiszolja,
sűrű szélbe szerteszórja –
s éjjel-nappal, nappal-éjjel
dobhártyámon dobol a nagydob:
tatamtam, tatamtam, tatamtam.

Fáradt fületem befognám,
idegeim igazgatnám,
raknám rendbe, rendbe végre,
álmatlan agyam ápolnám,
szikkadt szemem simogatnám,
sétálgatnék szép süketen,
vezettetném magam vakon,
kezeltetném kergetném,
öblögetném öblös torkom,
nyugtatgatnám néma torkom –
de nem bírom, nem bírhatom,
míg éjjel –nappal, nappal-éjjel
dobhártyámon dobol a nagydob:
tatamtam, tatamtam, tatamtam.

Hangja elől hasztalanul
húzódnám – s igaztalanul
(mint amilyen minden futás) –
süketség mily sebre gyógyír?
hisz seb a sükettség maga!
milyen menedék a vakság?
halál elől a halálba!
az örület mily orvosszer?
kuruzslóknak kígyómérge!
a némaság kit nyugtat meg?
hisz a nyugtalanság maga!

Így hát kiáltván kiáltok,
hátha, hátha túlkiáltom,
hátha hangom kihúzhatja
másból is a hideglelést,
s kiált, velem együtt kiált,
míg csak konok kiáltásunk
végképp át nem veszi végre
egy ragyogó nagyzenekar
vijjogó vonósaival,
vastorkú fúvósaival,
üdvözítő üstdobokkal,
el-nem-hallgattathatóan.

GARABONCIÁS

viharfelhő gallérját nyakába kerítve garabonciás száguld hét
határban
süllyed a barométer elvetél a koca becsukódik a katáng föl-
üvölt a ködkürt meteorológiai intézet táviratot küld
távirat után jön a garabonciás
szekér alá szekeres ludak nyaknyújtva csőrük felhőbe mártva
berzenkedik a villámhárító
anyó a zugolyban visszeres lábát dajkálhatja csukva az ablak
csukva az ajtó hiába kopogsz jég bé nem eresztünk
jegenyenyárnak girhül gerince asztmás a padlás vakkant a pince
csődöt mond a ford-módszer jön a garabonciás
kallantyút ki próbálhatja hess rossz lélek ki nyomja a csengőt
sajnos kérem nem vagyunk se hotel se motel útmenti csárda
szép csárdásné hiuba se engedd ki tudja ki tudja pardóz
asszonyom itt sem voltam
jóemberek ez az átok zápor aggyisten vándor ide már belzebúb
ördög se jár ki terepre kárhozatunk is ráfizetéses
anyó a zugolyban jesszus reszket szűzmárja boldog veti a
keresztet szent nevedtől kénkövé lángul
forró feketét főúr drága fél konyakot mellé
menyecske jó bögre tejjel idd ki te csokonai-szemű éhes
csizmájú rosta mentéjű isten fizesse
forró fekete melegít a konyak is átázott a lóden ez a vacak
hajtsd föl a bürökpoharat kávékeserű mit számít jöhet a
másik jöhet a harmadik s húzzátok a fülembé kettős
számnya van a marti fecskének

csurom ümög ugye baj gyújtani máglyát testhezállót ez igen ez
igen bokázik a legény szítsd még szítsd még rég
melegedtem ily finoman már csak leülök megdrótolom a csizmám
hét határban cikkán a zápor kék iringó megremeg sárgán
vigyorog a pitypang ó ó kutya idő bolhányi vityillók híznak rajta
hetedik határban csizma nyoma a fűvön még ki se hült lám üsd
üsd bottal szemmel szóval villamosszék készen vár
vigyorogj pitypang
ó lelkelem én fiam szerelmetős magzatom tojást üssek-é öljek
csirkét ne szaladj ne siess hunyd le szemed bár egy éjet
ó szülém lelkelem valahol mindig nappal van

BOSZORKÁNY

piripócsi magdolna súlyos a te vétke nagy a te bűnöd
kicsattanó két orcád fekete parázs szemed sátán sodorta selyem
pilláid
sátán gömbölyítette kemény kebled sátán feszítette feszes hasad
sátán dagasztotta porhanyó combod sátán húzta hosszú lábad
böjti boszorkány piripócsi magdolna tehenünk tejét szoptad
csikónk csüdjét csavartad kakasunk kukorékolását oroztad
kecskénk mekegéséből főztél bájitalt kicserélted a
kapubálványt szalmánk törekké törted szénánk murvává tapostad
gyámoltalanná gyávitottad uraink uraságát férfaink férfiasságát
lányainktól elloptad legények tekintetét böjti boszorkány
piripócsi magdolna
szombatnak éjfelén felhőt vontál a hold elé kéményen
kiröpültél kopasz hegyen csődör belzebúbbal szerelmeskedtél
kan ördöggel fajtalankodtál bak sátánnal bujálkodtál böjti
boszorkány piripócsi magdolna
kévánatosak az te bájjaid bájoló pillantatod kegyes
ringadozásod volnál mintha virágszál
méreg az te illatod pillantatod gyilok halál az te gyönyörséged
böjti boszorkány piripócsi magdolna
asszonyok arcára vertél ragyát tehény tőgyére himlőt nőstény
Jenner fogzó gyermek torkába fulladást rönk-rengető
férfiak hátába nyavalyát
búzás zsákunkba rágtál lukat ocsmány ocsút kevertél tiszta
szemeink közé
kígyónak ő foga az te feje fogad sárkánynak tüzes nyelve
az te piros nyelved durumónak röhögése az te kellemetes

kacagásod böjti boszorkány piripócsi magdolna
ravatal a te nyoszolyád szemfödél a te dunnád derékaljában
gyaluforgács zizeg röpülő csészealjról kénárod az párádzó
kávét

hóvihar a te leheleted jégverés könnyhullatásod mosolyod
mennykővillanás böjti boszorkány piripócsi magdolna
nyugalmunkban megbontottál múltásunkban nyugtalanítál
vágyakozásunkban megrontottál hiedelmünkben kipenderítél
gyümölcseinket rágtad féregül vetésünkre fűvtál forró aszályt
gömbbé gömbölyítéd az földet hogy lesikujunk róla böjti
boszorkány piripócsi magdolna

száguldozván jaguárban kendőd lobog viselsz kétágú nadrágot
miként gonosz lelkek sátán gurította autóban
kéváncoztál földről elfelé fölfelé angyaloknak magas honába
ördögöknek segélyével röpködni fölöttünk villámokkal cicázni
böjti boszorkány piripócsi magdolna

elszaporítád az embert támasztottál viszályt hogy egy a mástól
ne férjen kábítottál jövendőnek ígéretivel

kedves az te alakod babusgatásod kellemetes a kerge elméjűeknek
játsozodol radioaktivitással kitalálsz nékiek új
halmazállapotokat hogy álmuk legyen lidérc ébrenlétük vívódás
böjti boszorkány piripócsi magdolna

fülbe súgván hazudod hogy nem oly okosak nem oly ostobák nem oly
gyöngédek nem oly aljasok az emberek mint látszanak

elloptad halálon túli életüket hogy itt e földön küszködjenek
örökké nemzedékről nemzedékre te valál Érisz almája böjti
boszorkány piripócsi magdolna

legyen élted haláltalan
föld is bé ne fogadjon

hütös urad magtalan
méhed meddő maradjon

gyomként vettess gyehennára
éltedben éltedben

mastan húzzunk karóba
megdögölni ott se tudj

mast feszítsünk keresztre
leked el ne szállhasson

mastan süllöggj máglyánkon
rikótozz röhögjünk

mastan hasad fölmetszvéen
elvérezz meg ne halj

benzinnel is leöntünk
füstjiből szój keszkenőt

eb ugasson kert alatt
ne moccanj ne moccanj
tank tiporja testedet
törten is tápázkodj
ciántól is fulladozz
a halál ne fogjon
szájad szóljon igazat
ne higgyék ne higgyék
akit szeretsz pökjék rád
eltúrjed eltúrjed
rusnya böjti boszorkány
boszorkány boszorkány
haláltalan boszorkány
boszorkány boszorkány
súlyos a te vétked nagy a te bűnöd kicsattanó két orcád
fekete parázs szemed sátán sodorta selyem pilláid
sátán gömbölyítette kemény kebled sátán feszítette feszes
hasad sátándagasztotta porhanyó combod sátán mintázta
hosszú lábad
kegyes böjti boszorkány
virágom virágom

SZEGÉNYLEGÉNYEK

Tocsogó, zsombék, vadonerdő édesfiai, szegénylegények, véreim,
pandúr-úzta vadak, korhely zivatarok játékszerei, mennyei
istállókból villámot-elkötők,
avar-nyoszolyán álomtalanok, csárdásné-viganón álmodók, vasárnap-
nélküliek, ingetek a kék ég, gúnyátok a csüngő felhő,
uraságnak országában tinéktek, tinéktek,
uraságnak országában földél nincs, földél nincs,
hajtót lőtt az uraság – gombház, van elég,
özvegye kap véka búzát, örülhet, zokoghat,
uraságnak tehenét az özvegyhez ki hajtja?
uraságnak szarvasát ki lőtte, ki sütte?
uraságnak rőzséjéből tábortüzet ki rakhat?
uraságnak gombáját ki sütheti parázon?
uraságnak birkanyáját ki tereli vásárba?
uraságnak hóka lován ki ül meg, ki ül meg?
Uraságnak gyúlik fekete epéje,
kártya sem ízlik, mise se használ,

alszik a kasznár, aluszik az ispán,
elszakad az istráng, idegen tenyérbe
simul a kötőfék, szalonnára, kenyérre,
szegénylegénynek két kupa borra,
uraságnak egy ló? – szegénynek egy bolha;
szegénynek zsúptető – számít-e egy kis eső?
szegénynek korgás – uraságnak kolbász.
Tutul a szegénylegény, akár a farkas,
uraságos uraságnak a neve: hallgass,
a neve: reszkess – itt csak te veszhetsz,
a neve: kussolj, alább a jussból,
a neve: csiba te! – fabatka az élete.
Szegénylegényt elnyeli a nádas, caplass, váglass utána, zsandár,
lóra, ispán, lóra, kasznár, csüdig, térdig, derékig mocsárba,
szegénylegényt már várja a csárda, istálló hiuján álmát
alussza, keresi hiába tucatnyi puska,
szegénylegény álmodik: uraságot holtan: pocakját a holdban,
tokáját a felhőben, ispán bujkál éren-árkon, kasznár
himbálódzik ágon.
Szegénylegény, szegénylegény, az árva, az árva,
hajnalonta, hajnalonta virrad halálra,
uraságnak országában uraságé a földél,
szegénylegényé szabadság, szegénylegényé kötél,
szegénylegényé szerelem, szegénylegényé deres,
szegénylegény este bíró, virradatra alperes,
szegénylegényé rigófütty, szegénylegényé a fagy,
övé a: violám! rózsám! – és övé az: állj! ki vagy?
övé a zombék, övé a tocsogó,
érte van a pandúr, érte füttyül a golyó,
miatta a vérebek: marják, ugassák,
értetek, véreim, az igazság.

MAGASAN

Méliusz Józsefnek

I. légikisasszony

a légikisasszony a stewardess
a lélegzet-állító légikisasszony
a levegő mesterségű lebegő mosolyú
mosoly-mesterségű légikisasszony

szabvány-gömbfrizura szabvány-darázsderék szabvány-lábikra
kecsesen lebegő szabvány-mosoly
français english deutsch po-russzki
nemzetközi mosolyú légikisasszony
jobb csípején egy csillagmotor bal csípején egy csillagmotor
angyalszárnyán csűrőlap féklap oldallámpa
orra nyergén csücsül a parancsnok a navigátor a rádiós
hasában a busogatnivaló utassereg
babusgass szilvapálinkával sörrrel sajttal ásványvízzel sonkával
franciasalátával vajjal sóval borssal
szögecselt alumínium-szárnyú alumínium-mosolyú
perceken át dobál a gép légszák légputtony a lengyel hölgy fallá
ijed mi dolog ez légikisasszony
háromezer méteren minden szónak minden félelemnek minden
szerelemnek minden átoknak minden rációnak minden babonának
minden gyávaságnak minden nyavalyatörésnek minden
optimizmusnak minden elképzelhetetlen halálnak ijesztő súlyt
kölcsonöz a gravitáció
5.10-kor kel a nap pedig nem muszáj neki
de már megszoktuk
háromezer méteren kissé meg kell szokni a halált is tápláló
jóságos busogató szabvány-hasadban légikisasszony
leszáll a gép budapesten fölszáll budapesten leszáll berlinben
fölszáll berlinben leszáll bukarestben s te hazamégy
nyolc órán át szabványmosolygó nemzetközimosolyú
légikisasszony s pihenésül sírsz egy órányit bögsz két órányit
sápítózol három órányit francot fenét kutyaistent tajtékozó!
négy órányit fügét mutatsz öt órányit veszekszel hat
órahosszat tényérokot törsz hét órahosszat és sírsz és bögsz
és visítsz és vonítsz és tutulsz és hörögsz és fogad
csikorgatod és sírsz zokogsz és üvöltözöl nyolc órahosszat
mert holnapután ismét mosolyogni kell nyolc órahosszat
háromezer méteren és fejét fogni a rókázónak és mosolyogva
vécére vinni a tele tasakat a szabványtasakat a
szabvány-légibetegség szabvány-tüneteivel tele tasakat
légikisasszony stewardess
nehéz a te munkád mosolygás a te nehéz munkád szegény szabvánnyá
színtelenedett légikisasszony

II. felhők madarak

hatszáz lóerővel fúrja magát felhőkbe a sas felhők fölé a sas
érvérésnyi energiával szökdekl röppen orchideáról orchideára
a kolibri
nyíl meg felhő nyíl meg virágkehely a látogatóba érkező madaraknak
felhők fölé duruzsoltuk magunkat sztratoszférába sivitottuk
magunkat fekete ürbe dübörögtük magunkat isten veletek virágok
felhők madarak szférák
habfelhők felhőhabjai felhőhabok hegyvölgyei rónái szakadécai
csipkái szélüzte szélszaggatta felhőhabok fölött nyilall a
tekintet gomolyog a táj
évmilliók munkája hegységek felgyűrődése szakadékok szakadása
megy végbe pillanatok alatt habfelhők fölületén
hisztériásan robban a benzin a forró hengerekben rohangál a dugattyú
forog a tengely pörög a légsavar utat vág a felhőhabokban a
motor duruzsolva s kis ablakokon beárad elkap a gomolygás
az átlátszatlan lebegés a vaksi közeg szemünkön átszűrődik
s tönkremennek bennünk a beidegzett kiterjedések megszokott
térfogatok kézzelfogható irányok puhulnak gomolygássá s
fülünk nyílásán kiszökik az egyensúly
marad a megtervezett a kimunkált a céltudatos mámor mely
elektronikus agyakban olvasztókemencékben futószalagokon
anyagmozgató daruk markában gőzkalapács ütése alatt
esztergakések alatt született
marad a mámor felhők mámora madarak mámora magasság messzeség
felhők madarak hatalmas hódoló birodalma istenek kihűlt
otthona

III. föld

gondolataim kidobtam ejtőernyővel ejtőernyős gondolataim
sikeredjetez földiekké égiekkel játszó földi tüneményekké
szellőt parancsolok ejtőernyőseim parancsnokául parancsolom hogy
meghasadjanak a hegyek irányt változtassanak a folyók jövő
századbeli hangon szóljanak az emberek ahol ejtőernyőseim
földet érnek
ereszkedjetez önműködő gondolataim vállaljátok kínlódók helyett
a kint csüggedők helyett a csüggedést aggódók helyett az
aggodalmat virrasztók helyett az éjszakát hogy hajnalá
sikeredjetez
a föld visszavár visszahív visszavon ereszkedjetez tehetetlenül
ez az egyetlen tehetetlenség mely nem vigasztalan nem
tébolyító

alant a részeg füvek higany kacagások jövőnkről megtervezett
emlékek tücsökmuzsika pihenés haldokló metaforák közé vigyétek
a szépség becsületszavát az igazságot
csiszoljátok érdes elképzeléseinket villamosítsátok haragjainkat
szívjátok vérszegénnyé az elmúlást bizakodó vámpírjaim
föld föld fényáztatta
segíts fénné válnunk nekünk kik fényből vétettünk három
s egynegyed milliárd szempárral bizonyítjuk s átizzadjuk magunk
minden sötétségen s tehetetlenné fárasztunk minden
sötétséget s nyílegyenesen szeljük át az időt millió-lépcsős
történetünkkel
új és új rejtelmeket vetköztetünk egyre több titok áll elénk
sorozásra szégyellős-pucéron és saját ruhánkba öltöztetjük az
alkalmasat
föld harcterünk föld harcterünk a béke alkatrésze
fogadd ejtőernyőseimet mert csak rólad indulhatnak visszaútra a
magasba
fogadd fiaidul

IV. szentek szerelem

földre költöztek a szentek földre az ördögök
a szentek nem vetik meg a csókot pénteki napon a friss
marhasültet vasárnapon a frissítő hangversenyt hétköznapon az
ínszakasztó munkát éjjel a pajzán álmokat reggel a tornát
délben a fröccsöt este a mozit
az ördögök nem esznek húst nem cigarettáznak mert rettegnek a
tüdőráktól nem kávéznak mert rettegnek a tahikardiától nem
szeretik ha zavarják őket holmi barátságos csevegéssel nem
nyitnak ajtót csak annak ki telefonon bejelenti magát és
általában igyekeznek konzerválódni a halhatatlanságnak de mert
eddig még nem sikerült kénytelenek szaporodni
a szentek leszoktak a cingulusról a szöges korbácsról a szent
magányról s holnap szeretnének jobban élni mint ma hiszen
nem halhatatlanságra csak életre vágnak s ezért életet
nemzenek ahogy csak lehet mind s mind szebb életet
loyolai szent ignácot kigolyózták beállt tiszteletbeli ördögnek
s átköltöztette a szent inkvizíciót s elítélte a
szenteket kik megismerték a jó és rossz tudás fáját s a
rossz fába jó fát oltanak
néha elnézőn mosolyognak néha káromkodnak az ostoba ördögöknek
ő dolgaikon mert ostoba ki rosszat akar mikor jót is
cselekedhetik ostoba és közveszélyes

türelmesek lettek a szentek türelmetlenek az ördögök tudják a
szentek hogy a libbenő élet több mint a konzervált
halhatatlanság így hát gyöngéden szerelemmel becézgetik
simogatják éva almáját

V. magasan

ó alacsony a magas ég nem fél hogy besározza magát nem fél a sáros
földtől mert sáros földben csírázott ki minden ami
magasra tör
háromezer méterig nyúlnak a kalászok húszezerig a fenyvek s a
holdnál kezdődik a hóhatár

VI. józanság

ez itt idefönn a józanság hona idegen tőle a bukducsoló bódulat
bukducsolni itt nem lehet mert az bukást jelent és mekkorát
odalenn a tékép-földön szalag út szalad bortól nótás római
zsoldosok dübörgették nem is oly régen – természetben
fizették őket évezredek menetelőinek volt kéretlen zsoldja a
halál de hát nótás vigalmukban föl se vették ahhoz tán
élni kellett volna előbb
kellett néhány évezred megtanulni hogy meghalás előtt élni szokás
milyen egyszerű lecke
de míg ölni kell és halni kell nem marad erő ilyen egyszerű
leckére sem ó hány analfabéta élet tűnt el nyomtalanul
milyen érthetetlen mindez itt tízezer méter s tízezer év tetején
tessék fölcsatolni a biztonsági övet gyúl ki a fölirat tessék
fölcsatolni a biztonsági övet a gondolatokra szándékokra
a józanság hónapban járunk idefönn s eltöprenghetünk hogy a
történelem legtöbb háborúját részegen vívták

VII. leltár évszakokról

hurraúl kikeletnek nevezik – egy nyelv amelyet meg kell tanulni
elfeledni két izmos karral többre még s többre ha
kiöklözől minden szót mely nem szabatos s gyöngye ujjakkal
eszterláncot fonni márciusi napéjegylenlőség után
igyekezz hogy te légy a tavasz megkapó műalkotása tanulj bele
tavaszi hivatalodba ember
vedd leltárba ezt az éjt a holnapi napot a holnaputánit hiszen
magántulajdonod igyekezz híja ne legyen
valutád a magasság a hamis pénztől óvakodj ibolyán túli árúddal
sáfarkodj becsületesen

magányod zálogházba vidd s égesd el a zálogcédulát
az évszak megkezdődött munkáját te vezényeld minden rád hallgat
mert csak te tudsz beszélni és sorsod az értelem
vedd leltárba reményeidet szemed élesre állítsd nézz körül e
birodalomban leltárod végtelen s minden tétele mellé rajzold
oda magad
és néha engedd hogy én is segítsek leltárt csinálnod

VASÁRNAPOCSKA

kitotyog az ablakon egy blues made in new orleans dobhártyámon
tetű mászik de nem erről van szó
tessék kérem beleképzelni az a jonzon az elnök
boldizsár művész úr pemzlit köt lobogó hajából kétszárnyú
nyakkendje nyakának pendelye na nézze a bolond ráköpött a
kirakatra mégiscsak zseniális szegény
pókerre szomszéd éjfelecskéig épp csak kicsi pityizálás
bimm-bamm ó ti lakói ezen siralomvölgynek na várjatok csak
mert lészen gyereksírás és tejfogagnak csikorgatása
gruberné asszonyom ön mégis boldogtalan
nézze tanár úr ezt a kacsácskát szegény katácskát – tudja ugye
jaj mókuskám az este elfeledtem a pessáriumot
bözsi ne sírjon bözsike drága
gól gól
zsenge a csirke édesem én nem teszek burgonyát a levesbe nem
állja az uram
főúr két fröccs
apám behúzom a kuplungot leveszem a gázt hát az a marha mégis
ide a fülembé hogy aszongya kecskebéka felmászott a fűzfára
az op art kérlek szépen egyáltalán nem tarthat igényt a
persze nem erről van szó

ÁRNYÉK

sírnak a cserepek a háztetőn besír az eső az ablakon rongy felhők
mocskolódnak
csüggedt ez a profán intérieur három hokkedli asztal műanyag
bevonatú kredenc csámcsog a csap csuklik a lefolyó
cementpadló mereng asztalfiók-fekhelyükön csörrenni készek az
evőeszközök ásitó edények tűzhelyre vágynak
ájult délután besír az eső az ablakon maszatos könnyei üvegen
csorognak s elmosásá érthetlenné mossák sejtelmessé mossák
a darabka világot mely bekandikál
pucér hokkedlin ül pici bánat hüppög válla remeg befelé bámul
önmagába ő a magány ő az értetlenség ő az aggodalom butuska
kicsi bánat szánnivaló
árnyék kicsi bánat visszaverődnek róla a szavak kerüli a szavakat
hajladozó gerincén megcsúszik a tekintet csillag haja
erőtlenül hull homlokába – viharban hajladozó gondolatok között
botorkál kis buta bánat
főzz kávé t nyelni forró kortyokban a frissiséget vidulni eső ellen
szólj valamit engedj szólni hozzád ilyenkor jólesnek az edzett
szavak pirospozsgás mondatok kisportolt remények
ó árnyék kicsi bánat körmeid alá verve sok hegyes miért
hisztéria-fodrászta hajadban tupírozott negéyek
köröd gyülik ami úttalan ami útszéli sötét ijesztő ami tüzes
karmával átnyúlik tunya századok válla fölött vállon ragad
félrefofossa a megszervezett szándékokat
görcsös öledben bénán a holnap mozdulj árnyék libbenjen szoknyád
kacsints ki az esőn túlra az eső fölé az eső alá tárulkozó
barázdákra nap-nevetést tanulj eső-muzsikát tanulj ében
alvást tanulj
mert mégis – dadaista képzeletű múltjával faekét vonszoló
asszonyokkal johannák s brunók máglyafüstjével föld körül
keringő nappal caesarok mindennapi kenyerével goya rézkarcaival
pacsuli slágerekkel tábornokok életcéljával íbiszfejú
istenekkel vérben mosakvó korbácsokkal fűrészs-zaggatta
derekakkal szivárványszínűre mázolt akasztófákkal
mégis a fejlődő természet legsikerültebb műalkotása az ember
főzz kávé árnyék kicsi bánat hadd sírjon az eső frontátvonulás
van elmúlik elviszi a megvakult színeket megsántult
bizodalmat elvisz magával árnyék kicsi bánat s akkor aztán
én teremtelek újjá tudod hogyan tudod milyenné
arcod mosd meg – hogy sírtál senki se lássa
arcod mosd meg mosolyomban árnyék ó atavizmus kicsi bánat

TAKARJÁK BE NAGYAPÁT

Noé pedig szőlőművelő kezdte lenni, és szőlőt ültete. És ivék a borból és megrészezedék és meztelenen vala sátra közepén. Khám pedig... meglátó az ő atyjának meztelenségét, és hírül adá künnlevő két testvérenek. Akkor Sém és Jáfet ruhát ragadván, azt mindketten vállokra vetek és háttal menve takarják be atyjok meztelenségét, s arccal hátra meg sem láták atyjok meztelenségét.

(Mózes, 1.9,20–23)

Ó, szüzek szüze, iramodj, futamodj, szaladj, rohanj rohanvást,
tapicskolj a februári enyhületben, agg égerek, aszott fenyvek alatt,
hagyd magad mögött a várost, keresztül-kasul közös és, persze,
hasznos érdekekkel, szerelmi titkos játékokkal s
pofozkodással olykor,
fuss az agg fenyvek, aszott égerek alatt, a sárban, mert, lám,
sáros a halálba vezető út,
fuss, mert a főorvos már a folyosón hisztizik, hogy aszongya:
– Kortizonadta, a betyár mindenségit, hova lett a
mentőszekrény kulcsa! –,
s Rózsika nővér épp most keres, reménytelenül, vénát nagyapa
karján, kezefején,
s nagyapa hallgat, mert beszélni nem tud, de tudja, hogy ki-ki
tartozik egy halállal, és hogy sáros a halálhoz vezető út,
s nagyapa hallgat, nagyapát katéterezik, s néha elsírja magát,
mert talán eszébe jut, hogy legtöbb, amit ember elérhet:
hogy hiányzik.
És rohanvást rohanván jöve a szűz, Nebáncsvirág nevezetű,
és végiglihegett a folyosón, kórtermek ajtaja előtt, hol ágytálak
bűzlöttek, katéter kanyargott, pisis nagyapákat tettek
tisztába rózsikanővérek;
lihegett a leányzó s csattogott, mint szófogadatlan kölyök, ki le
nem vetkezik az X-sugarak előtt, s röntgen-képén inggombok
kereklenek,
és végigcsattogott a szűz, s a hetesbe nyitván, látá nagyapát, ki
meztelen vala; talán melege volt, talán tisztába akarták
tenni, mint a csecsemőt; talán csak nem bírta magára húzni
a takarót béna kezével;
és benyitván a szűz, visszariadott az ő nagyatyjának
meztelenségétől,

és rohant rohanvást a folyosóra, s kiáltva kiáltott:

- Kedves nővér, takarja be nagyapát!
- Takarja be maga!
- Nővér drága, takarja be nagyapát!
- Na és? Magának is hozzá kell egyszer szoknia.
- Bácsi kérem, takarja be nagyapát!
- Menjen, leánka, anélkül maga sem volna a világon!

És rohan a folyosón és könyörög, hogy takarják be nagyapát,
és rohanunk és könyörgünk, hogy takarjátok le nagyapát,

t a k a r j á t o k l e n a g y a p á t ,

mert nagyapa már a sáros úton ballag,
mert nagyapa már túl sokat tud a jövőről,
mert nagyapát le kell takarni,

LE KELL TAKARNI,

mert csak születünk még, és nekünk szemérmetlen a szemfedő,

l e t a k a r n i k e l l n a g y a p á t , h o g y t ö b b é s o s e l á t s s z é k ,
mert hiába várja útja végén a szemfödő, mely szemérmetlenül föl-
lebben, és túl sok a vád alatta,

jaj, takarjátok le nagyapát,

jaj, takarjátok le,

jaj, nagyapa, hát nem azt hitted te is, hogy eszme nélkül értelmetlen
az értelem, és eszmény nélkül világtalan a világ,

jaj, szüzek szüze, iramodj, futamodj, szaladj, fuss, rohanj
rohanvást és kiálts,

és kiáltsd:

Jaj, takarjátok le nagyapát,

jaj, takarjátok le,

jaj,

jaj,

és rohanvást rohan, jajgatván, szüzek szüze, míg a nap leáldozik,

“és megjön ő hozzá a galamb estennen, és imé,
leszakasztott olajfalevél vala szájában.” (Mózes, I. 8,11)

ALKIMISTÁK

ó ó ó az arany az arany az arany a kedves a drága a cuki a hercig
bomlik érte örgróf herceg míg ugyebár ugyebár szállnak az
évek mint a percek

kegyes úr kegyes úr istened aki van kegyes úr kegyes úr mire neked
az arany pfű piha fúj milyen izzadságszaga van

hordó borra húsz kupa sörré nyárson tornászó ökörré zabálj vedelj
megfűlsz tőle
zabáld mámoros szemeddé bányalovacsákak vak szemét hányd magadba
az ércet aprítsd szakács vagdald a füstölt kunyhót üss
rá tojást sárpadlójába keverj sót borsot paprikát
majorannát gyömbért szerecsendiót süsd ki a kuckót meg a zugot
ide vazel éjente a család mert fagy már odakünn
dolgozz szakács öntsd le bő mártással a hajnali kászálódást
gyomorkorgást gyereksírást asszonyi jajt férfikáromkodást
add körítésül a fogcsikorgatást kövér falat ez a nedves agyag
tátogó bakancsok caplatták dúrták porhanyósak a munkában
elhülyült agyak ettől hízol kegyes úr kegyes úr
te meg a kurvád meg a pereputtyod
jó jó jó az arany az arany sosem elég nem elég hókusz-pókusz
vadkan mókusz lesz itt echt arany vasból rézből
barackmagból meg tűzvészből szagos mügeből meg bükkmakkból
bízd ránk kegyes úr bízd ránk kegyes úr
ántánténusz párlat lombik a vegyület bomlik kicsapódik az izé
meg a hogyishívják lesz még több is több is több is
te zabálj te vedelj huzakodj üzekedj ráncigáld ágyadba a szüzeket
hiszen lilulsz már gutaütésre megértél kötélre pallosra
késre
ejhaj dehogyis vakulj világ virradtig hol van az oboás jere ide
brácsás barackmagból készül az áldás izzad a bánya hízik
a hányó guta húzza kegyes úr vén hóhányó selyemgyatád őse
tetves daróc mocskos subában fűrtös gubában születik az
arany poloskás likban kénköves laborban jelenik az ördög
no tudós elme tudd meg mától lelkedből párol aranyat a
desztillátor
dühlila kegyes úr futna ha tudna aranya után ungon-berken
árkon-éren aranyát ördög viszi már cipeli csillagos talárban
holdas süvegben s markába röhög markába röhög
ó ó ó az arany az arany az arany a kedves a drága a cuki a herceg
bomlik érte örgróf herceg míg ugyebár ugyebár szállnak az
évek mint a percek

VONATON

belebarnul az ember a bársony éjszakába a kattogásba belepistul
álmodozik álmain is túl – ez a szupralimináris fékezés
előttem ötszáz kilométer mögöttem huszonnyolc esztendő előttem
egy rázós éjszaka mögöttem kolozsvár előttem a hajnal a hajnal
kaptatón szopránul visít a diesel (Sulzer SLM-Brown-Boveri-szaba-
dalom-1965) nyomás feleim nyomás nyomás bolyhos erdők bársony
éjben levétköztetett sziklák holdvilágban elvetélt a hóvirág
s már csattan lilán és fehérén a kakasmandikó s a táj
lihegő látomás

pendül az órház korog az alagút ciripelő csillagok vonító holdfény
d-mollban zeng a tejút alszik az ég hogy aludjanak az
égiháborúk ó földnek álma földnek álma

éjszaka ó hajnalodó
automata gépsorok és önműködő gerjedelmek rúzsos ajkú
aphrodité prehisztorikus indulatok – üzemanyagai a
gépesített gyilkolásnak – árész sisakja stronciumból elvesztett
atombombák és megtalált szerelmek éjszakája hétrét
kiegyenesedő kőolajkutak arasznyi kis kukoricák képzelet
kibernetikus virágai ó hajnalok

ébredj méloszi aphrodité szállj le márvány magányodból csonka
karoddal öleld át földnek álmát földnek álmát

szeretteim fenyők álmodjátok velem
éj bársony éj ring ring ring ez a harmadik műszak ideje
izzad a nagykohó egy gyermek fölsír visszaalszik tatógó
tárnában robaj légalapácsok innen siet fölszínre az energia
és innen van aládúcolva a föld hogy keményen álljon talpam
alatt

tartsa szilárdan a messzeségbe pályázó vaspályát vessék meg lábuk
rajta hivalgó hidak kristályosodjanak eszmék szublimáló-
djanak félelmek gyökeret gyökeret verjen a hajnal letaláljon
magasból a fény mélyből feltörjön a meleg s átjárjon minden
élő sejtet a radioaktív békesség

nyúlj el a pamlagon mellettem méloszi aphrodité dobd le cipőd
hajad omoljon hallgasd a kattogást besüt egy csillag az
ablakon hazakisér sugarából van a te karod a fénnel ölelő
s takaród minden szépség mit eddig föltérképeztem neked
szépség térképén fehér foltok béke térképén fehér foltok élet
térképén fehér foltok ránc várnak szomjú fölfedezőkre ez a
vonat is arra visz és arra visz minden vonat melyre ülünk
harmadik műszak ideje ez most készül a világosság csengő műhelyekben
kovácsolják phoibosz apollón szekerét bumm a gözkalapács

méltóságtelesen nyomul a hidraulikus sajtó mázsás küllőket
emel a villanydaru fülkéjében ül héphaisztosz vezérlőtábla
előtt ül héphaisztosz martin-kemence ajtajánál héphaisztosz
kokillákba önti a fortyogó fényt héphaisztosz asszonya
miasszonyunk aphrodité
hegy tetején pihen a vonat az éjben a bársony csöndben útban
hazafele mindenfele hazafele körben e gömbön a hajnalodón
teveled hozzád kicsi asszony aphrodité
fölsikít a mozdony nyögnek a talpfák töltés kavicsai kocognak
hátrafelé zöla a szemafor a hajnal előtt

A CSÁSZÁR HALÁLA

didereg a caesar, az augustus – egy isten didereg? istenek, kollé-
gák, türitek ezt?
istenek!

Octavianus, a bölcs; Tiberius, a fajtalan; Caligula, a tébo-
lyult s a nyáladzó Claudius!
arany hermáitok sora – szép kis bagázs! – új szaktársra vár;
tombol, üvölt a pretoriánus gárda, siess, császár, dögölj hamar,
utódod zsoldot emel, teneked szobrot emel, halhatatlan leszel,
de ahhoz meg kell halni előbb – micsoda hülye divat!
isteni inaid rogyadoznak, isteni orcád csupa maszát, irtózat
mit ér a betonbunker? caesar augustus! pontifex maximus! imperátor!
mit ér? düledező birodalom alatt!
pedig, ugye, szép volt ez a dög élet, a hűtlen, a drága, a piszkos!
míg lantod penegett, tettél meleget az örök városban, s a tömeg
üvölte: cirkuszt! kenyeret! s caesar, a költő verset mekegett,
hallja negyven emberöltő!
látna ma mamácska, az édes, a kedves, ha nem küldöd vala alvilágra,
s agg oktatód, az okos, ki kivérzett oktalanul, s hány jóba-
rát kihült porát borzongod most, te istenre-menendő
ne remegj, ne remegj, hű testőreid tennen kezedbe, neuraszténiás ke-
zedbe nyomták a törst, jó acél, damaszkuszi
hű pretoriánusaid majd leöntenek benzinnel, elégetnek a Mars-mezőn,
külön helyed leend az emberiség lidércálmaiban –
ó, most, most se szöges bakancs, se oxigénpalack, se úti elemózsia,
hogy mászod meg a hegyet? Juppiter atya vár, keblére ölel
(a Thesszáliai-medence északkeleti peremén, a Makedón-masszívumhoz
tartozó Olümposz, 2985 m)

DE PROFUNDIS CLAMAVI

Palocsay Zsigának

agyarai közt a pipával
álla alatt hegedűvel
a pipái közt agyarakkal
belsőzsebében két zivatarral
elindul a csapán szárnyas parnasszusi agarakkal
kétoldalt rezgőnyársor a szélben

mint
zengő
érc
és
pengő
cimbalom

mint zengő érc és pengő cimbalom
ballag ballag medvéül
pénzét őrzi pásztortáska
szabadsága eszterlánc
a napocskával szembecsobog
kuckóját béleli háziszóttos nyarakkal
elheveredvén útmenti gyöpön
hallgatom rezgőnyár leveleinek ezüst arpeggióit

ÓDA

Méhedbe zárva, fényre szomjas
fiad, kiáltok, vajúdó
anyám, anyánk, simogató
vagy faggyal hűvös, mint a hó,
ki fölemelsz vagy porrá rontasz,

rejtőzöl s megmutatkozol,
hozzád kiáltok, drága öl,
ki megapol és meggyötör,
vakítón csillog messziről,
de mégis, mégis, valahol

itt sejlik, bennünk, a szavad,
és értelmed elménkben ég,
és minden kínod a miénk,
mintha szívünkbe öntenéd,
s harc, béke, jóság és harag

köldökszinórként összeköt,
– hozzád kiáltok: szülj meg, és
fényedből minden rezzenés
és agyadból minden merész
gondolat, s minden eltörött

álom és minden ép való
s minden, ami e toldozott
életben minket összefog:
hulljon belém a pórusok
tárt kapuján, s a szem s a szó

s a szív s a zilált idegek
minden moccanása alatt
ő rejtőzzék s a pillanat
s a végtelen idő szabad,
tág terein, míg életet

lehel a tüdő, míg a szem
színeket olvas, míg a száj
csókolni tud s hozzád kiált,
míg az izom parancsra vár
– izzó anyatej, értelem,

ömölj a sejtekbe, kohók
ércfolyamánál égetőbb
égéssel, s add, hogy más előtt,
mint teelőtted, te örök,
ne hajoljak meg; minden ok

te légy és minden okozat
– ó, Európa, légy otthonom,
te lobogj minden szavamon,
élesztgetőm, dajkálgatóm,
– anyám: – szüld meg magzatodat,

ki félni lassú, tenni gyors,
ki benned ég, de távolod
fájja, ki téged áhított:
hegyeidet, ezer folyód,
városaid, a szűz s a torz

lelkűeket álmodja kis
élete kis tájaira,
s nem tudja elhinni soha,
hogy az önző, az ostoba,
vad embertelenségnek is

jogot adsz uralkodnia;
ki hóhérok, kékgyilkosok
véres kezén túl csillagod
lángját kutatta, s tiszta szó,
Villon, Majakovszkij szava

az intés, hívás, drága jel:
az emberségé és a lét
értelméé, ki mindenét
ránk bízza szigorún, ki ép
szívünkben szítja szép tüzét,
míg földed magábaölel.